

N:o 9.

Ank. till Riksd. Kansli d. 18 April 1868, kl. 10 f. m.

Konstitutions-Utskottets Utlåtande, i anledning af väckta motioner om ändring i 25 § Riksdags-ordningen.

Till Utskottets handläggning hafva blifvit från Andra Kammaren öfverlemnade tvänne derstädes väckta motioner om ändring i 23 § Riksdags-ordningen, den ena (N:o 320) af Herr *Ridderstad*, som föreslagit att §:n skulle erhålla följande lydelse: "Hvarje ledamot af Andra Kammaren åtnjuter af statsmedel ersättning för resekostnad till och från riksdagen samt arfvode af sjuhundratjugu Riksdaler för hvarje lagtima riksdag; dock att, när antingen Konungen upplöser riksdag, innan den varit fyra månader tillsammans, eller ledamot af Kammaren eljest afgår från sin befattning under riksdagen, innan så lång tid af dess sammanträde förflutit, så ock under urtima riksdag, Kammarens ledamot undfår, jemte resekostnadsersättning, i dagtraktamente sex Riksdaler, hvilket dock ej må öfverstiga sammanlagdt sjuhundratjugu Riksdaler. Den ledamot af Kammaren, som icke i rätt tid vid riksdagen sig inställer, skall för hvarje dag han uteblifver, vara förlustig sex Riksdaler af arfvodet"; och den andra (N:o 334) af Herr *Rosenberg*, enligt hvars förslag §:n skulle komma att lyda på följande sätt: "Hvarje ledamot af Andra Kammaren åtnjuter af statsmedel ersättning för resekostnad till och från riksdagen samt arfvode af sjuhundratjugu Riksdaler jemte ersättning till bestridande af hans hemmavarande embets- eller enskilda göromål af fyrahundraättatio Riksdaler för hvarje lagtima riksdag; dock att, när antingen Konungen upplöser riksdag, innan den varit fyra månader tillsammans, eller ledamot af Kammaren eljest afgår från sin befattning under riksdagen, innan så lång tid af dess sammanträde förflutit, så ock under urtima riksdag, Kammarens ledamot undfår, jemte resekostnadsersättning, i dagtraktamente sex Riksdaler och till vikaries aflönande i hemorten fyra Riksdaler för hvarje dag, hvilket allt dock ej må öfverstiga sammanlagdt ett tusen tvåhundra Riksdaler".

Hvad det först nämnda förslaget vidkommer, har Utskottet skänkt sitt fulla erkännande åt de motiver, som föranledt dess framläggande; men då Utskottet det oakadt anser sig böra afstyrka bifall till motionen, sker detta hufvudsakligen af det skäl, att Utskottet befarar, att om riksdagsmannaarfvodet nedsattes till det af motionären föreslagna belopp, det icke skulle komma att motsvara det ändamål, man med dess bestämmande afsett. Detta ändamål har varit att sätta samhället i tillfälle att för utöfvande af folkrepresentantens viktiga kall kunna taga den verkliga förtjensten och det lefvande intresset för samhällets angelägenheter i anspråk, hvarhelst dessa egenskaper funnes, och utan hinder deraf, att de tillhörde personer, hvilkas ekonomiska ställning icke tillät dem att utan särskild godtgörelse utbyta sina enskilda sysslor emot arbetet i det allmännas tjenst. Att med fullkomlig säkerhet afgöra, hvar gränsen för arfvodets belopp borde för detta ändamåls vinnande uppdragas, lär svårligen låta sig göra. För mången torde riksdagsmannaarfvodet, sådant det nu är bestämdt, mer än tillräckligt uppväga de olägenheter han i följd af sitt riksdagsmannaskap måste vidkännas; men å andra sidan torde icke exempel saknas, att personer äfven med åtnjutande af detta arfvode måste i och för riksdagsmannaskapet göra ganska kännbara ekonomiska uppoffringar. Skulle dertill den åsigt göra sig gällande, att till riksdagsman vald embetsman borde med afdrag af sin lön bidra till vikaries aflöning under den tid han af riksdagsgöromål hindrades att sitt embete förvalta, blefve arfvodet, redan sådant det nu är, säkerligen i icke få dylika fall otillräckligt. Hårtill kommer att man vid bestämmande af arfvodets storlek måste taga i betraktande det fall, hvars inträffande Riksdags-ordningen förutsätter, att nemligen Riksdagen kan komma att vara samlad utöfver fyra månader. Att under sådana förhållanden nedsätta riksdagsmannaarfvodet kunde, efter hvad Utskottet befarar, medföra den verkan, att mången, som med heder och till det allmännas båtnad skulle beklädt riksdagsmannakallet, funne de dermed förknippade uppoffringarne öfverstiga sina krafter, och derföre sökte undandraga sig sina medborgares val.

Den sistnämnde motionären, som funnit, att den jemlikhetsprincip, hvilken våra grundlagsstiftare sökt göra gällande i afseende på riksdagsmännens inbördes förhållande till hvarandra, och hvilken bland annat funne sitt uttryck deruti, att den obildade jordbrukaren från landet och den högt stående embetsmannen från staden hade lika riksdagsmannaarfvode, lika skjutsersättning, lika yttranderätt och lika rösträtt, komme att i icke ringa mån störas derigenom, att Regeringen i större eller mindre grad befriat embetsmän, som blifvit till riksdagsmän valde, från löneafdrag till de vikaries aflöning, som under riksdagstiden uppehöll deras tjenester, och af allmänna medel anvisat anslag till sådana behof, har jemväl trott sig finna medel till den rubbade jemnvigtens återställande deruti, att för samtliga ledamöter i Andra Kammaren riksdagsmannaarfvodet delades i tvänne delar, hvar-

af den ena skulle tillfalla riksdagsmannen såsom dagtraktamente, den andra användas till "vikaries aflönande i hemorten".

Utskottet har icke kunnat föreställa sig, att denna fråga skulle finna någon tillfredsställande lösning genom att man, på sätt motionären föreslagit, inför lagstiftningen i ämnet på sådana fält, der talet om vikarier och vikariatsarfvoden saknar allt berättigande; ty utom det att flere embetsmän under riksdagstiderna kunna lemna sina tjänster, utan att dessa behöfva uppehållas af särskildt aflönade vikarier, finnes ett icke ringa antal riksdagsmän utom embetsmannaklassen, hvilkas enskilda angelägenheter icke fordra den särskilda tillsyn, som motionären synes förutsätta.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt får Utskottet värdsamt hemställa,

1:o att Herr Ridderstads motion icke måtte af Riksdagen bifallas; samt

2:o att Herr Rosenbergs motion icke måtte af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 17 April 1868.

På Utskottets vägnar:

Th. Munck af Rosenschöld.

Ordförande.

Grefve *F. Piper* har velat tillkännagifva, att han icke öfvervarit detta ärendes behandling inom Utskottet.
